

**Kamalə Abiyeva,
pedaqoq, şairə**

Son zəng məktəb və valideynlər

Adam bir-neçə dəfə ali təhsil ala bilər, iş yerini dəyişər. Bir-neçə dəfə aşiq olar, ailə qurar, ata, ya ana ola bilər və s. Bir dəfə doğulsaq da hər il doğum gününü qeyd edirik.

İllərlə eşitdiyimiz məktəb zəngi isə hər kəs üçün bir gün son dəfə səslənir. Sonralar ancaq xatırlayırıq bu günü. Mən də son zəngimi xatırlayıram arada. Müəllim və şagirdlərin sevimlisi, direktorumuz İsgəndər müəllimin hamıya nümunə gətirdiyi şagird, bütün tədbirlərdə birincilərdən olmağıma baxmayaraq çox həyəcanlıydım. Məzunlar adından çıxış da mənə tapşırılmışdı. Hətta qəfildən uzun bir şeir də yazdım. 4 bəndi yadımdadı hələ də

**Gənclik illəriylə məktəb həyatı
üz-üzə dayanıb qəlbimdə mənim.
Biri uşaqlığın sirdaşı, dostu,
biri yaşanmamış ömür günlərim.**

**Bu gün kədərliyəm, bu gün gülürəm,
Kədərlə sevincim qarışmış tamam.
Görəsən, nə üçün deyə bilmirəm,
Hansından mən bu gün ayrılmalıyam?
Həyatın pozulmaz qanunları var,
Bu gün məktəblisən, sabahsa müəllim,
Bu elə qanundur illər boyunca
pozub dəyişdirə bilməyib heç kim.**

**Həyatın dəyişməz bu qanunuyla
mən də ayrılıram ən saf illərdən.
Özüm ayrılıram, ürək ayrılır
dostlardan, məktəbdən, müəllimlərdən.**

Hamı kimi məktəbli geyimim vardı. Ağ önlüklü qəhvəyi donum da, əllərimin titrəməsi də yadımdadı. O günün həyəcanını, sevincini, göz yaşını illər ötsə də, həsrətlə xatırlayıyıq.

Məktəb hamının xoşbəxt, qayğısız, eynihüquqlu olduğu yeganə yerdə. Həyatın bütün çətinliklərindən, başqalarının vuracağı bütün zərbələrdən xəbərsiz olduğumuzdan müəllimin iradəni, töhmətini, lap elə bir şilləsinin dərd elədiyimiz yeganə yerdə.

Bir müəllim töhmətiydi dərdimiz, bir töhmətdən içən-için yanardıq. Hələ onda bilmirdik ki, bunu biz bir gün necə həsrət ilə anarıq...

Necə oldu məktəbə, müəllimə olan sevgi, hörmət? Niyə nisbətən yaşlı nəsil xoş duyğularla xatırlayır məktəb illərini? İndiki şagirdlərdə sevgi də, hörmət də azalıb. Məktəb illərinin xoşbəxtliyinə niyə kölgə düşüb? Çünki neçə ildə məktəbi, müəllimi gözədən salmaq, təhqir, tənqid etməklə məşğuluq. Və uşaqlarımıza laqeydlilik, hətta nifrət aşılayırıq ən saf günlərini yaşadıkları məkana. Təəssüf, min təəssüf...

Şagird ömrünün ən özəl, ən gözəl günü son dərs günüdür. Məzunlar son dərs gününü Son zəng və buraxılış gecəsi ilə qeyd edirlər. Adətən buna sinif rəhbəri təşkilatçılıq edir. Son zəngin necə keçirilməsi şagirdlərlə, valideynlərlə mütakərrə edilir və ortaq məxrəc tapılır. Hər ailənin gücü çatan bir məbləğ razılaşıdırılır. Bir çox dövlət məktəblərində yerləşdikləri ərazidən asılı olaraq kasıb ailələr daha çox olur. Və hər bir sinif rəhbəri öz valideynlərini tanıyır. Əgər yaxşı pedaqoqdirsə, bu problemi sakitcə həll edə bilər. Yox, daha çox biznesmendisə, alınmayacaq. 11 buraxılış olub. Pul yığmamışıqmı? Yığmışıq. Amma pulu şagird və ya valideyn yığır. Heç vaxt da söz-söhbət olmayıb. Ən gözəl son zəngimiz, buraxılış gecələrimiz olub. Ssenari də yazır, çıxışları da özümüz hazırlayırdıq. Heç vaxt da direktor bu işə qarışmayıb.

Ən dəyərli günü belə çirkin və qiymətsizcə mütakirəyə çıxardıq. Axı müəllimin də, valideynin də, cəmiyyətin də borcu, vəzifəsi bu günün özəlliyini yaşatmaqdır. Müstəqil həyata qədəm qoyanlara nə dedik bu münasibətlə?

Məktəb illərini hamı sevirdi. Nə oldu bu sevgiyə? Niyə övladlarımızı sevgizizliyə sürükləyirik?

Əvvəllər əlifba günləri də, son zəng də məktəblərdə keçirilirdi. "Sonrakı ömrünüzdə nə qədər iş-təşəniz restorana gedə bilsənsiz, ancaq məktəbdə şagird formasında bir yerdə heç vaxt olmayacaqsız. Məktəb zəngi sizin üçün səslənməyəcək bir daha"-deyərdim şagirdlərimə. Razılaşırdılar. Valideynlər neynədi? Müəllimə bir dəstə gül almaq əvəzinə xü-

susi geyimlər tikdirdi, hər uşağın saç düzümü-filan. Sonra rəqslər, müəyyən hazırlıqlar, rəqs müəllimi, rejissor dəvət etmək və s. Niyə axı? Niyə uşaqlar bir ssenari yazsa, bir rəqsi öyrənə bilmir? Niyə öz gündəlik məktəbli geyimində son dərs gününə gəlməməlidir? Əslində bu "niyə"lər daha ciddi problemdir. Cavabsızdırsa, pul yığılacaq. Hələ buraxılış gecəsi də var. Restoranlar dəbə düşdü. Əlifba bayramları, ibtidai sinfin də buraxılışı restoranlara, kafelərə daşındı. Niyə axı? 1-ci sinif şagirdi nədən Əlifba bayramını yaşına uyğun olmayan bər-bəzək-də restoranda keçirməlidir? Valideynlər "məktəbdə pul yığırlar" deyər deyindirilər. Sonra nə oldu? İndi daha çox xərc çəkərək həvəslə restorana gedirlər.

11-cilər də məktəbdə keçirmək istəmir buraxılış gecəsini. Təbiidir. Məktəbdə otaq problemi var. Başqa yerdə qeyd etmək daha rahatdır. Müəllimlər üçün də rahatdır. Yenə müəyyən çətinlik yaranır. Elə yer olmalıdır ki, hamının maddi imkanına uyğun

olsun. Bu məsələni də çözməli olursan, restoranda administratorla danışarsan, xahiş edərsən. Başına gəlib yeni.

46 işləmişəm. 11 buraxılış sinfimin, dərs dediyim siniflərin də son zənglərində iştirak etmişəm. Son illərdə nə sinif götürdüm, nə son zənglərə getdim çox xahiş etsələr belə. Əslində işlədiyim məktəbdə, şagirdlərimlə problemim olmayıb. Qarşılıqlı sevgi və hörmət olub ancaq. Tanımadığım Valideynlərin ciddi-cəhdlə sosial şəbəkədə məktəbə yaratdıqları münasibətdən yoruldum.

İndi ay valideynlər, əgər öz işini sevən mən yoruldumsa, görün nə qədər müəllim yoruldu.

Ona görə də sizi narahat edən məsələləri məktəbdə həll edin. Bakı Baş Tİ, TN var, şikayət edin. Əminəm ki, direktor da müəllimlər də valideynlərlə ehtiyatla davranır. Bütün valideynlər eyni fikirdə olsa, direktor güzəştə getməli olacaq. Valideynlərin öz arasında birlik olmur, çoxu qiymətlə razılaşırsın, susur. Elə bilməyin ki, mən pul yığılmasını alqışlayıram. Qətiyyətlə! Sadəcə bu işdə ilk növbədə valideynlərin, məzunların da günahı olduğunu deyirəm.

Yazını yazmağımın bir səbəbi də Son zəng üçün 150 AZN yığan 234 məktəbin direktorunun səsə yazması oldu. O məktəblə tanışlığım yoxdur. Bilirəm ki, direktor pul yığarsa, ona müəyyən məbləğ qalacaq. Direktor niyə pul yığır ki? Və 15-20 qonaq niyə gəlir? Gəlirsə, hədiyyə, ya pul almağamı gəlir? Adətən İH-dən, TN-dən, Tİ-dən kimsə gəlir. Belə çıxır ki, rüşvət üçün gəlirlər. Ümumiyyətlə, direktorun da, müəllimin də müəyyən bəhanələrlə pul yığmasında özünə qarşı ən böyük hörmətsizlik hesab edirəm. Mütəəddis dediyimiz peşənin sahibləri! Bu müqəddəsi qoruyun! Gəlin özümüzə də, günlərimizə də dəyər verək, hörmətsiz etməyək.

SONDA: Bütün söz-söhbətə rəğmən "Hər kəsin ömründə tək birca kərə bu səs nəgmə deyir-vida nəgməsi" dediyim son zəng günü əvəzsiz gündür.

Hörmətli müəllimlər və valideynlər! İllərlə zəhmətinizi çəkdiyiniz uşaqlar tam orta təhsilini başa vurur. Böyüyür. Onlara Böyük olmağı arzulayaq! Zəhmətiniz hədəf getməsin! Əziz məzunlar, sizə müstəqil həyatınızda uğurlar arzulayıram! Canınız, düşüncəniz sağlam olsun! Yollarınız işıqlı olsun! Olduğunuz hər yerdə siz də işıq olun!

**Bu zəngin səsiylə gözümüz bir gün sevincdən, kədərdən dolarmış demə...
Məktəb illərinin sonunda ömrün "Ayrılıq bayramı" olarmış demə...**